

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ
САЛАСЫ
КАРТОТЕКАСЫ

Картотека №1
«Таңажайып алақан»

Мақсаты: қиялын, бейнелі ойлауын, бейнелеу шеберлігін, көркемдік талғамын дамыту.

Жабдық: стандарт негізінде жасалған сызбалардың үлгілері (ашық алақан бейнесі); қағаз парағы, қарындаш, өшіргіш, түрлі-түсті қарындаштар жиынтығы, балауыз қарындаштары, бояулар мен щеткалар (әр балаға).

Ойын барысы: Педагог балаларды саусақтарын ашық алақанмен айналдыруға шақырады. Дайындық жұмыстарын аяқтағаннан кейін ол: «Балалар, сендердің суреттерің ұқсас, оларды әр түрлі етуге тырысайық. Кейбір мәліметтерді қосып, алақанның әдеттегі бейнесін ерекше суретке айналдыру». Баланың қиялы сізге бұл сұлбаларды күлкілі суреттерге айналдыруға мүмкіндік береді: сегізаяқ, кірпі, тұмсығы үлкен құс, клоун, балық, күн және т.б.

Ескерту: Қиындық кезінде ересек адам тапсырманың үлгілерін көрсетеді, бірақ балаларға оларды көшіруге болмайтынын ескертеді.

Картотека №2

«Сиқырлы түстер» дидактикалық ойыны

Мақсаты: ойын барысында балалардың назарын және түрлі түстер мен реңктерге қызығушылығын, табиғат сұлулығын қабылдағанда қуаныш сезімін дамыту.

Материал: түрлі түсті карточкалар.

Ойын барысы: балаларға түрлі-түсті квадраттармен карточкалар беру. Содан соң педагог бір сөз айтады, мысалы, қайың. Қара, ақ және жасыл төртбұрыштары бар балалар оларды өсіреді.

Содан кейін педагог келесі сөзді айтады, мысалы, кемпірқосақ, ал төртбұрыштарды түстері кемпірқосақтың түстеріне сәйкес келетін балалар көтереді. Балалардың міндеті - педагогтың айтқан сөздеріне мүмкіндігінше жылдам әрекет ету.

Картотека №3

«Көңілді түстер» дидактикалық ойыны

Мақсаты: балаларды негізгі және құрама түстермен, түстерді араластыру принциптерімен таныстыру.

Материал: қыздар бейнеленген карточкалар, «+», «-», «=» белгілері, бояулар, щеткалар, қағаз, палитра.

Ойынның барысы: Балаларға түстерді араластыру арқылы мысалдарды шешу ұсынылады, мысалы, «қызыл + сары = қызғылт сары», «жасыл + сары = көк».

Картотека №4

«Пейзаж, натюрморт» дидактикалық ойыны

Мақсаты: балалардың кескіндеменің әртүрлі жанрлары: пейзаж, портрет, натюрморт туралы ойларын нақтылау.

Қолданылатын материалдар : картиналардың репродукциялары.

Ойын сипаттамасы:

1 нұсқа. Педагог картиналарға мұқият қарап, тек натюрмортты бейнелейтін картиналарды (немесе тек портретті, пейзажды) үстелдің ортасына қойып, басқаларын бір жағына қояды ұсынады.

2 нұсқа. Әр баланың кескіндемелік репродукциясы бар, оның пейзажы бар, портреті бар немесе натюрмортты бар. Педагог жұмбақтар жасырады, ал балалар жауаптарын кескіндеме репродукцияларын пайдаланып көрсетуі керек.

Картотека №5

«Жылы сурет сал» дидактикалық ойыны

Мақсаты: балалармен «жылы және суық түстер» түсінігін түсіндіру; бояу кезінде жылы түстерді қолданып, жадынан сурет құрастыруды үйренуді жалғастыру.

Материал: қарапайым пәндерді бейнелейтін 4 сурет, осы суретте табылған геометриялық пішіндер, түрлі-түсті қарындаштар, фломастерлер, ақ қағаз парақтары.

Ойынның барысы: боялмаған сурет үлгісін мұқият зерттеп болған кейін, мұғалімнің белгісі бойынша оны аударыңыз, парағыңызда көрінген сюжетті бейнелеңіз, сурет салыңыз, жылы масштабты ұстаңыз.

Ойын әрекеттері: сюжетті есте сақтау арқылы бейнелеу, ұсақ бөлшектерді бояу, дәстүрлі емес сурет салу техникасын пайдалану, өз жұмысыңды жекелендіру.

Шызармашылық тапсырмалар:

А) «жылы» натюрмортты салу;

В) қызғылт сары (қызғылт, қызыл, сары) не екенін айтыңыз;

В) киімдерді жылы түстерге бояу.

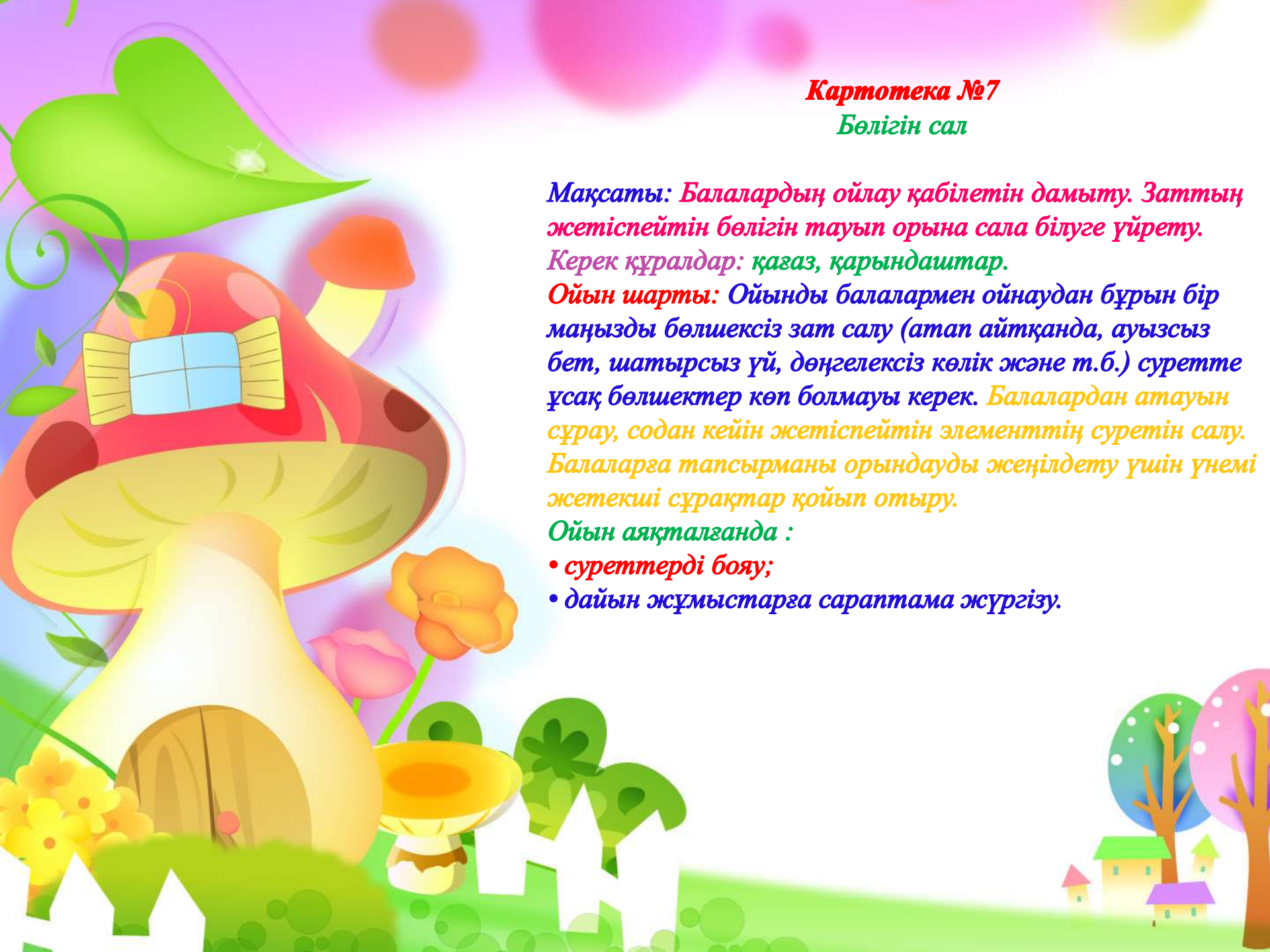
Картотека №6

«Пейзажды құрастыр» дидактикалық ойын

Мақсаты: Пейзаж құрастыруда композиция сезімін, қоршаған табиғат құбылыстары туралы білімді дамыту. Ол үшін дидактикалық ойынды қолдану ыңғайлы.

Ойынның мақсаты: композициялық ойлау дағдыларын қалыптастыру, табиғаттағы маусымдық өзгерістер туралы білімдері және «пейзаж» ұғымы туралы білімдерін бекіту, байқағыштық пен есте сақтау қабілетін дамыту.

Ойын барысы: балаға белгілі бір маусымның (қыс, көктем, күз немесе қыс) пейзажын баспа суреттерінің жиынтығын құрастыруға шақырады, бала дәл осы маусымға сәйкес заттарды таңдап, өзінің білімінің көмегімен дұрыс композиция құруы керек.

Картотека №7

Бөлігін сал

Мақсаты: Балалардың ойлау қабілетін дамыту. Заттың жетіспейтін бөлігін тауып орына сала білуге үйрету.

Керек құралдар: қағаз, қарындаштар.

Ойын шарты: Ойынды балалармен ойнаудан бұрын бір маңызды бөлшексіз зат салу (атап айтқанда, ауызсыз бет, шатырсыз үй, дөңгелексіз көлік және т.б.) суретте ұсақ бөлшектер көп болмауы керек. Балалардан атауын сұрау, содан кейін жетіспейтін элементтің суретін салу. Балаларға тапсырманы орындауды жеңілдету үшін үнемі жетекші сұрақтар қойып отыру.

Ойын аяқталғанда :

- суреттерді бояу;
- дайын жұмыстарға сараптама жүргізу.

Картотека №8
Мүсіншілер

Мақсаты: Балалардың шығармашылық қабілетін дамыту.
Пішіндерден өз ойымен әр түрлі затты құрастырып шығару.

Қолданылатын материалдар: Түсті картоннан жасалған
үшбұрыштар, шеңберлер, квадраттар

Ойынның шарты: Алдымен педагог балаларға осы
фигуралардан әртүрлі заттарды қалай жасауға
болатындығын көрсетеді (атап айтқанда,
шеңберлерден аққала, үшбұрыштардан шырша,
төртбұрыштардан пирамида, шеңберлерден
моншақ және т.б.)

Содан кейін педагог балалардан жасыл шырша,
ақ қар, қызыл пирамида құрастыруды сұрайды. және т.б.

Ойын аяқталады:

- осы фигуралардың қосымшаларын құру;
- ағаш құрылыс жиынтығынан фигуралар жинау.

Картотека №9
Ботқа жасаймыз

Мақсаты: Балаларға суретсалудың әр түрлі әдістерін көрсете отырып, ой қиалын дамыту.

Керек материалдар: Ұнтақ жарма; балалар санына сәйкес тәрелкелер

Ойын шарты: «Балалар, бүгін таңғы асқа жарма болды. Бұл өте дәмді, пайдалы және оны жеу керек.

Сіздер жарма жеп қана қоймай, оның көмегімен ерекше суреттер жасалатынын білесіздер.

Педагог осындай суреттер салғысы келетіндерді шақырады. Балалар үстелге отырады, ал педагог саусақпен жарманы күн, жаңбыр, дөңгелек, шөп, сәнді өрнектер және т.с.с сурет салуға болатындығын көрсетеді.

Ойын аяқталады:

- алынған суреттерді суретке түсіру;
- тазартуда мұғалімге көмектесу.

Мақсаты: Педагог балаларға портреттерді көрсетіп, портреттің не екенін түсіндіреді.

Шарты: Әрі қарай, ол балаларды суретші болуға шақырады, бірақ портрет салуға емес, кесілген бөліктерден жаңа беттер жасауға тырысады. Педагог тұлғаның бөліктерін дұрыс орналастыру керек екенін еске салады. шашты, мұрынды көзді, содан кейін ауызды. Педагог балаларды мадақтайды, жаңа портреттер жасауға шақырады, көптеген портреттер жасауға болатындығын айтады.

Ойын соңында :

- **ананың портретін салу;**
- **дайын портреттерді түрлі-түсті картон жақтауларына тіркеу;**
- **дайын жұмыстар көрмесі.**

Картотека №11
Жапырақтарды суретте

Материал: әр түрлі ағаш түрлерінің жапырақтарының трафареттері.

Ойынның барысы: Балалар трафареттерді тексереді, жапырақтардың пішінін тексереді. Содан кейін педагог олардың контур немесе трафарет бойымен жапырақтарды айналдыруға шақырады. Тездік үшін тапсырма беруге болады: балалардың қайсысы белгілі бір уақыт аралығында жапырақтарды көбірек айналдырады.

Басқа тапсырмада балалар, сипап болғаннан кейін, жапырақтар әртүрлі түстерге бояйды, сондықтан олар түсті жапырақтардың үлгісін алады, келесіде олар жапырақтар мен бұтақтардың үлгісін жасайды. Егер балалар заттарды өздігінен сала білсе, фланельграфта контурлық суреттерден үлгі сюжет құруға, содан кейін эскиз жасауға тапсырма беруге болады. Трафареттерге міндетті түрде сурет салу балалар заттарды бейнелеу кезінде қиындықтар туындаған жағдайда ғана жүзеге асырылады.

Картотека №12

Аквариумдағы балық

Мақсаты: балаларды негізгі формадан немесе қосымша бөлшектер формасынан бастап, сурет салуға жаттықтыру, объектінің құрылымын визуалды түрде талдауға үйрету.

Сабақтың барысы: Педагог балаларды трафареттерге қарауға шақырады, мұнда кесінділерде балықтың негізгі формасы - сопақша беріледі, содан кейін бұрыннан таныс дәстүрлі емес тәсілдерді қолдана отырып, бөлшектерді салуды аяқтайды.

Эскизді жасағаннан кейін балалар бояумен, фломастермен қарындашпен, пастельмен бояйды.

Сурет қосымша бөлшектерден басталады, балалар трафарет көмегімен негізгі пішінді сала алады. содан кейін дәстүрлі емес әдістердің әртүрлі түрлерін қолдану.

Сол сияқты балаларға саңырауқұлақ, ұшақ, гүл және т.б. салуға болады.

Мақсаты: балаларды берілген нысандарға сәйкес шектеулі кеңістікті толтыра білуге дағдыландыру.

Сабақтың барысы: Педагог балаларға әртүрлі нысандардағы көйлектер, шляпалар, сүлгілер, орамалдар, кеселер, орамалдар және т.с.с. кескіндері бар трафареттерді ұсынады, содан кейін балалар берілген кеңістікті түрлі-түсті суреттермен бояйды.

Көрнекі дағдылардың даму деңгейіне байланысты заттар контурының күрделілігі әр балаға жеке анықталады: бірі орамал, екіншісі көйлек бояйды.

Мұндай жаттығулар балалардың нақты заттардың пішіні туралы әсерін байытады, олардың арасындағы ұқсастықтарды байқауға үйретеді, атап айтқанда, барлық заттар түрлі-түсті жолақтармен боялған, олардың барлығы әр түрлі (ыдыс-аяқ, киім, мата және т.б.). Міне, осылайша балалар функционалды мақсатына қарамастан заттарды бір ұқсас белгі бойынша жалпылау қабілетін дамытады.

Мақсаты: балаларды дөңгелек пішіндер мен түзулер салуға жаттықтыру.

Ойынның барысы:

«Трафарет және шеңбер салу». Балалар трафареттен шеңберді тауып, оны дөңгелектейді. Осыдан кейін трафареттің бірінші бөлігі алынып тасталады және мұғалім саусағымен күн сәулелерін салуды ұсынады.

Басқа тапсырмада сіз балаларды трафарет, пальтодағы түймелер, стакан, шарлар және т.с.с.-ны қолданып одуванчика салуға шақыра аласыз.

Балалар сизбалардың сюжеттерін құруды бастамас бұрын, сіз оларға трафарет көмегімен бөлшектер мен заттарды салуға үйретуіңіз керек, содан кейін олар кіре алады. сюжет: бұлт, қайық, жаңбыр, күн, толқындар, ағаштар, саңырауқұлақтар, үй және т.с.с. Сіз пішіні қарапайым нысандармен сурет салуды бастауыңыз керек.

Мысалы: алдымен олар күнді, кейінірек бұлтты немесе саңырауқұлақтарды, содан кейін шыршаны, снеговикті, тумблерді және т.б.

Мақсаты: балаларды дөңгелек және сопақ пішіндер салуды жаттықтыру, заттарды көлемінен үлкеніне қарай ажырата білу қабілеттерін дамыту. **Жаттығуды орындау үшін** балаларға әр түрлі көлемдегі үш шеңбер саңылаулар және шеңберлер арасында орналасқан үш сопақша слоттары бар трафареттер беріледі. Сопақша мөлшері әртүрлі, оларға тұтқалар бекітілген.

Сабақтың барысы: Педагог «Балалар, бізге қонаққа үш аяқ келді. Оларды емдеп көрейік. Ол үшін бізге ыдыс-аяқ: табақ пен қасық керек ». Педагог балаларға трафареттерді көрсетіп, шеңберлер мен сурет салуды ұсынады сопақша, содан кейін қасық жасау үшін сабының сопақшаларына **тартыңыз**. Тапсырманы орындап болғаннан кейін, аюлар балалармен бірге барлық жұмыстың қалай орындалғанын қадағалайды, оны табақша мен қасықтар орналасқан үстелдің нақты қондырғысымен салыстырады. Сонымен қатар қасық табақтың қай жағында орналасқанын білуге болады.

Картотека №16
«Керемет орман»

Ойынның мақсаты: балаларды өз қиялында олардың схемалық бейнелеуіне сүйене отырып, жаздай жасауға үйрету.

Материал: бірдей қағаз парақтары, оған бірнеше ағаштар салынған және аяқталмаған, пішінделмеген кескіндер әр жерде орналасқан. Түрлі-түсті қарындаштар жиынтығы.

Ойын барысы: ересек адам балаларға парақ таратып, гажайыптарға толы орман салуды ұсынады, содан кейін ол туралы әңгімелеп береді.

Картотека №17

Сиқырлы суреттер

Ойынның мақсаты: балаларды осы объектілердің жеке бөлшектерінің схемалық бейнелерін қабылдау негізінде өз қиялындағы заттардың бейнелерін жасауға үйрету.

Материал: Қарындаштар, 8 - 16 карточкалар жиынтығы. Әр сурет кескінді бояуға арналған бос орын болатындай етіп орналастырылған.

Ойын барысы: ересек адам балаларды фигураға қалағанының бәрін салуға шақырады, бірақ сурет алынады. Содан кейін дәл сол фигурамен тағы бір карточканы алып, оны төңкеріп немесе бүйіріне қойып, фигураны басқа суретке айналдыру керек. Балалар тапсырманы орындаған кезде - басқа фигурасы бар карточкаларды алыңыз.

Картотека №18

«Ойыншыққа суреттерді табыңыз»

Ойынның мақсаты: балаларды нақты заттың сұлбасы мен пішінін елестетуге үйрету. Жазық кескін мен көлемді нысандағы кескіндерді таңдауда көру қабілетінді арттыр.

Ойын барысы: Балаларға силуэт бейнеленген карточкалар беріледі. Науада көлемді заттар: ойыншықтар, құрылыс материалы. Мұғалім әр силуэттің астына сәйкес формадағы затты орналастыруды ұсынады. Барлық ұяшықтарды толтыратын адам жеңіске жетеді.

Ойын нұсқалары әр түрлі болуы мүмкін.

Мысалы, суретте нақты заттар бейнеленген, балалар картоннан қиылған силуэт суреттерді таңдап, оларды нақты суреттерге салады.

Картотека №19

«Ертегі кейіпкерлеріне түс таңдаңыз»

Мақсаты: жақсылық пен жамандық ұғымдарын бейнелеу үшін түстер схемасын таңдауға үйрету. Шығармашылық қабілеті мен қиялын дамыту.

Материал: Ертегідегі қарама-қарсы кейіпкерлердің **силуэттері**. (Мыстан кемпір) Әр түрлі түсті түрлі-түсті қағаздан жасалған төртбұрыштар мен үшбұрыштар.

Тапсырма. Әр түрлі бағытта кеңейтіңіз: Баба Яга, квадраттар, Василиса үшбұрыштары үшін. Белгілі бір кейіпкердің табиғатын ескере отырып, белгілі бір түс схемасын таңдау.

-Мыстан кемпір. Ол қандай? Сен не киіп тұрсың? Ол қайда тұрады? Немен айналысады?

-Василиса. Ол қандай? Сен не киіп тұрсың? Және т.б

Картотека №20
«Жануарлардың суретін сал»

Мақсаты: жануарларды бейнелеудің техникалық дағдыларын пысықтау.

Материал: Геометриялық фигуралар мен сызықтар салынған парақтар. Геометриялық фигураларды негіз ретінде қолданыңыз: сопақ, тіктөртбұрыш, шеңбер, трапеция және т.б.

Сызықтар: түзу, толқынды, жабық және т.б.

Тапсырма. Бірінші кезеңде сіз жануарлардың үлгілерін, суреттерін бере аласыз.

2 кезеңде сызбалар баланың ниетіне сәйкес орындалуы керек.

